

MUDr. Tomáš Herma

Téma Klinická anatomie ramus superficialis nervi radialis

Školitel prof. MUDr. David Kachlík Ph.D.

Anotace

Ramus superficialis nervi radialis je senzitivní nerv inervující radiální stranu zápěstí a hřbetu ruky do úrovně poloviny třetího prstu. Jako jedna ze dvou větví nervus radialis vybíhá z fossa cubitalis, po předloktí běží spolu s vasa radialis krytý bříškem musculus brachioradialis. Do podkoží vystupuje v distální třetině předloktí a dále pokračuje na ruku, na níž běží přes foveola radialis spolu s vena cephalica.

Foveola radialis a její okolí je mimo jiné místo, v němž se v chirurgii provádí řada operačních incizí pro přístup do karpometakarpového (CMC) kloubu palce, nejčastěji pro operaci degenerativních kloubních změn způsobených artrózou, méně často pro operace intraartikulárních zlomenin prvního metakarpu.

Jelikož přes místa těchto operačních přístupů probíhají i větve ramus superficialis nervi radialis, často mající průměr méně než 1 mm, dochází při těchto výkonech k jejich opakovanému poškození, vedoucímu k dočasným či trvalým poruchám citlivosti hřbetu ruky a k rozvoji neuropatických bolestí (tzv. complex regional pain syndrome II. typu), které jsou nežádoucí a pro pacienta obtěžující. Tato poškození se mohou na různých pracovištích vyskytovat až u každého 6. až 7. pacienta (Saehle et al.). V dnešní době existuje řada anatomických studií popisujících normální a variační anatomii ramus superficialis nervus radialis, jejich závěry lze využít pro celou řadu invazivních výkonů na hřbetu ruky (zavádění periferních žilních katetrů, osteosyntéza zápěstí Kirschnerovými dráty, operace de Quervainovy nemoci atd.), avšak žádná z nich nepřináší detailní popis nervového větvení ve foveola radialis, a tedy není možné tyto poznatky využít pro operace CMC kloubu palce.

Publikace

Herma, T., Baca, V., Yershov, D., & Kachlik, D. (2017). A case of a duplicated superficial branch of radial nerve and a two-bellied brachioradialis muscle presenting a potential entrapment syndrome. *Surgical and Radiologic Anatomy*, 39(4), 451-454.